

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH VỀ PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP VÀO XÂY DỰNG NÔNG NGHIỆP TOÀN DIỆN Ở HÀ TĨNH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ThS PHAN BÁ LINH

Trưởng Chính trị Trần Phú, tỉnh Hà Tĩnh

1. Quan điểm Hồ Chí Minh về phát triển nền nông nghiệp toàn diện

Về vị trí, vai trò của nông nghiệp

Là một nhà lãnh đạo chiến lược giàu kinh nghiệm, Hồ Chí Minh sớm thấy được rằng: muốn nâng cao đời sống của Nhân dân, trước hết phải không ngừng ra sức phát triển nền kinh tế quốc gia. Ngay sau ngày đất nước giành được độc lập, trong phiên họp đầu tiên của Ủy ban nghiên cứu kế hoạch kiến quốc, Người đã yêu cầu: “Chúng ta phải thực hiện ngay: 1. Làm cho dân có ăn. 2. Làm cho dân có mặc. 3. Làm cho dân có chỗ ở. 4. Làm cho dân có học hành”¹. Vấn đề cơ bản hàng đầu để phát triển, được Hồ Chí Minh xác định là bắt đầu từ nông nghiệp. Xuất phát từ thực tiễn cách mạng, từ sự kế thừa và phát triển những kinh nghiệm, truyền thống đặc sắc của dân tộc và trí tuệ của thời đại mà đỉnh cao là chủ nghĩa Mác - Lênin trong giải quyết những vấn đề kinh tế cơ bản của quá trình phát triển từ một xã hội thuộc địa nửa phong kiến, nông nghiệp lạc hậu tiến dần lên chế độ xã hội chủ nghĩa, vượt qua những hạn chế, níu kéo của thực tiễn, Hồ Chí Minh đã có những kiến giải, đề xuất và cách làm kinh tế nông nghiệp độc đáo, đặc sắc. Các quan điểm của Người về xây dựng và phát triển nền kinh tế nông nghiệp có hệ thống, đạt đến trình độ tư duy lý luận cao.

Coi trọng vị trí, vai trò của nông nghiệp, Hồ Chí Minh đã nhiều lần khẳng định: nông nghiệp là gốc, nông nghiệp là chính, nông nghiệp là mặt trận hàng

đầu, là mặt trận cơ bản, nông nghiệp là việc quan trọng nhất... Trong *Thư gửi điền chủ nông gia Việt Nam* ngày 01-01-1946, Hồ Chí Minh viết: “Việt Nam là một nước sống về nông nghiệp. Nền kinh tế của ta lấy canh nông làm gốc. Trong công cuộc xây dựng nước nhà, chính phủ trông mong vào nông dân, trông cậy vào nông nghiệp một phần lớn. Nông dân ta giàu thì nước ta giàu. Nông nghiệp ta thịnh thì nước ta thịnh”². Từ đó, Người sớm coi việc tập trung phát triển nông nghiệp là nhiệm vụ trọng tâm của toàn Đảng, toàn dân và yêu cầu các ngành khác phải lấy việc phục vụ nông nghiệp làm trung tâm.

Nông nghiệp trở thành nhân tố đầu tiên, là cội nguồn của mọi vấn đề xã hội. Nông nghiệp giải quyết nhu cầu quan trọng nhất, cơ bản nhất, cấp thiết nhất của con người là nhu cầu ăn, mặc, ở. Chỉ khi nào thỏa mãn được các nhu cầu ăn, mặc, ở trên một mức độ nhất định thì người ta mới nghĩ đến những nhu cầu cao hơn. Hồ Chí Minh viết: “Loài người ai cũng “đi thực vi tiên” (nghĩa là trước cần phải ăn), nước ta thì “đi nông vi bản” (nghĩa là nghề nông làm gốc). Dân muốn ăn no phải trông trọt cho nhiều. Nước muốn giàu mạnh thì phải phát triển nông nghiệp”³. Người cũng dạy cán bộ và quần chúng nhân dân rằng: “Có thực mới vực được đạo” đó là duy vật, đó là gốc của chủ nghĩa Mác - Lênin”, “có gì sung sướng bằng góp phần đắc lực vào công cuộc phát triển nông nghiệp - nền tảng để phát triển kinh tế xã hội chủ nghĩa”⁴. Chính vì vậy, mặc dù rất hiểu rõ chân lý “Công

ng nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa vẫn là mục tiêu phấn đấu chung, là con đường no ấm thật sự của nhân dân ta”, nhưng trong thời kỳ đầu miền Bắc xây dựng chủ nghĩa xã hội, Hồ Chí Minh vẫn xác định: trong “hai chân của nền kinh tế” là nông nghiệp và công nghiệp, thì nông nghiệp là chân phải, chân trụ, là bước đi đầu tiên để cho công nghiệp có được những bước đi vững chắc. Người chỉ rõ: “*Nông nghiệp* phải phát triển mạnh để cung cấp đủ lương thực cho nhân dân; cung cấp đủ nguyên liệu (như đường, mía, chè...) cho nhà máy, cung cấp đủ nông sản (như lạc, đỗ, đậu...)”. “Nông nghiệp không phát triển thì công nghiệp cũng không phát triển được”. Cùng với công nghiệp, Người đồng thời yêu cầu: “Thương nghiệp, tài chính, ngân hàng, giao thông, kiến trúc, văn hóa, giáo dục... phải lấy phục vụ nông nghiệp làm trung tâm”⁶.

Về nội dung xây dựng nông nghiệp toàn diện

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, một nền nông nghiệp phát triển là một nền nông nghiệp phong phú về ngành nghề và đa dạng hóa về sản phẩm. Đó là một nền nông nghiệp phát triển toàn diện. Người chỉ rõ: “Sản xuất phải toàn diện, sản xuất thóc là chính, đồng thời phải coi trọng hoa màu, cây ăn quả, cây công nghiệp, chăn nuôi, thả cá và nghề phụ”⁷. Hơn nữa, nền nông nghiệp đó không phải theo lối manh mún, tự cấp tự túc mà phải trên cơ sở có quy hoạch của một nền kinh tế hàng hóa phát triển theo quy mô lớn phù hợp với đòi hỏi của quá trình công nghiệp hóa. Người đã nhiều lần nói đến chuyên canh: “Tùy điều kiện của mỗi địa phương” mà trồng nhiều lúa, hay nhiều hoa màu... Người nói đến khoanh vùng và phân vùng nông nghiệp theo lối chuyên môn hóa, chuẩn bị đưa máy móc vào đồng ruộng. Về thăm xã Đại Nghĩa (Hà Đông), Người nói: “Trong kế hoạch 5 năm còn nói đến việc bắt đầu khoanh vùng nông nghiệp. Như nơi nào sản xuất lúa nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất lúa chính, nơi nào sản xuất chè nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất chè là chính... Làm như vậy thì sẽ sử dụng một cách hợp lý và có lợi nhất của cái giàu có của đất nước ta và sức lao động rất dồi dào của Nhân dân ta. Làm như vậy thì sau này dùng máy móc cũng dễ và tiện”⁸.

Nhưng để xây dựng được một nền nông nghiệp phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc trong điều kiện của nước ta, điều đó thật không đơn giản.

Chính vì vậy, Hồ Chí Minh đã chỉ ra các điều kiện cơ bản để đạt mục tiêu đó. Đây thực sự là những chỉ dẫn hết sức quan trọng, thể hiện tâm huyết và quyết tâm của Chủ tịch Hồ Chí Minh để đưa nền nông nghiệp Việt Nam lên trình độ sản xuất xã hội chủ nghĩa, cũng như mong muốn cao cả mà suốt đời Người phấn đấu, hy sinh. Các điều kiện đó theo Người là: Phải động viên khuyến khích nông dân hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm trong xây dựng và phát triển nông nghiệp; công nghiệp phải giúp đỡ nông nghiệp, phải tiến hành công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp; phải áp dụng tiến bộ khoa học, kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp, đẩy mạnh công tác thủy lợi, tăng cường chống thiên tai, dịch bệnh để tăng năng suất cây trồng và hạn chế thiệt hại; phải tiến hành hợp tác hóa nông nghiệp - điều kiện quan trọng để đưa nông nghiệp phát triển, là con đường đưa nông dân Việt Nam đi lên chủ nghĩa xã hội... Trong đó, một trong những điều kiện quan trọng và quyết định nhất theo Hồ Chí Minh là tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với kinh tế nông nghiệp.

Hồ Chí Minh nhiều lần khẳng định: việc gì cũng phải có Đảng lãnh đạo thì mới thành công, Người nói “Đảng ta lãnh đạo nhân dân, mà đại bộ phận là nông dân lao động làm Cách mạng Tháng Tám thành công. Đảng ta đã lãnh đạo nhân dân, mà đại bộ phận là nông dân lao động kháng chiến thắng lợi. Đảng ta đã lãnh đạo nhân dân, mà đại bộ phận là nông dân lao động đánh đổ phong kiến địa chủ và chia ruộng đất cho nông dân”⁹. Ngày nay Đảng tiếp tục lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã, xây dựng nông thôn mới, mở đường cho nông dân tiến tới ấm no, hạnh phúc. Với Hồ Chí Minh: “Ở nông thôn, ngoài lợi ích của nông dân, Đảng và Chính phủ không có lợi ích nào khác”, do đó Đảng phải “lãnh đạo dân chủ, đi sâu, đi sát, mọi việc đều bàn bạc với xã viên” để xây dựng các hợp tác xã “trở thành những đội quân vững mạnh của mấy mươi triệu nông dân lao động trong công cuộc phát triển sản xuất, nâng cao đời sống, giáo dục tư tưởng và xây dựng nông thôn phồn thịnh của nước ta”¹⁰.

Về vai trò lãnh đạo của Đảng ở nông thôn, Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Chi bộ là gốc rễ của Đảng ở nông thôn”¹¹, là “cái gốc trong việc lãnh đạo hợp tác xã”, do đó “Chi bộ mạnh hay là yếu, công tác của chi bộ

tốt hay là xấu, ảnh hưởng rất lớn đến việc cải tạo nông thôn”¹². Hồ Chí Minh khẳng định: “kinh nghiệm đã chứng tỏ rằng: nơi nào mà *chi bộ tốt, chi đoàn tốt*, đảng viên và đoàn viên *guơng mẫu*, thì nơi đó hợp tác xã vững vàng và nông nghiệp phát triển tốt”¹³. Chi bộ ở nông thôn theo Hồ Chí Minh tuy có những nhiệm vụ cụ thể, thiết thực ở cơ sở, nhưng những tiêu chuẩn chung của một chi bộ trong sạch, vững mạnh vẫn mang tính phổ biến của một Đảng cách mạng chân chính. Do vậy, Hồ Chí Minh yêu cầu: “Cần phải ra sức củng cố chi bộ ở nông thôn”, “chỉnh đốn chi bộ là một việc quan trọng bậc nhất”.

Chăm lo phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới dưới sự lãnh đạo trực tiếp các chi bộ Đảng ở nông thôn, Hồ Chí Minh còn nhấn mạnh đến vai trò của Đoàn thanh niên với tư cách là cánh tay đắc lực của Đảng trong việc tổ chức và giáo dục thế hệ thanh niên với nhi đồng những chiến sĩ tuyệt đối trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội. Hội phụ nữ là lực lượng mạnh mẽ giúp Đảng động viên tổ chức và lãnh đạo phụ nữ xây dựng chủ nghĩa xã hội. Như vậy, những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh về vai trò lãnh đạo của Đảng mà trực tiếp là chi bộ Đảng ở nông thôn đối với sự phát triển của nền kinh tế nông nghiệp ở Việt Nam là hết sức quý báu. Đặc biệt là trong điều kiện hiện nay, khi mà nền nông nghiệp Việt Nam đang phát triển theo hướng sản xuất hàng hóa, hiện đại thì vai trò lãnh đạo của Đảng sẽ làm tăng tính định hướng xã hội chủ nghĩa, giữ ổn định và sự bền vững cho kinh tế thị trường.

Kinh nghiệm thực tiễn phát triển của nền kinh tế Việt Nam trong những giai đoạn vừa qua đã chứng minh rằng, khi nào trong lãnh đạo, chỉ đạo, trong cách làm, chúng ta quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển nông nghiệp, nông thôn thì khi đó nền kinh tế nói chung, nông nghiệp, nông thôn nói riêng phát triển ổn định; còn khi nào chúng ta xa rời tư tưởng của Người và áp dụng rập khuôn, giáo điều những mô hình khác thì nền kinh tế rơi vào tình trạng khó khăn, trì trệ, thậm chí thụt lùi. Khi nền kinh tế nước ta rơi vào khủng hoảng một cách toàn diện, chính những tư tưởng và cách làm kinh tế nông nghiệp của Hồ Chí Minh đã gợi mở, chỉ dẫn cho Đảng ta con đường đổi mới, sớm đưa đất nước thoát khỏi tình trạng khủng hoảng đó và tiếp tục lãnh đạo

sự nghiệp cách mạng Việt Nam tiến lên theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Sau hơn 30 năm thực hiện đường lối đổi mới, trên lĩnh vực nông nghiệp, mặc dù còn những hạn chế, yếu kém, nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng, nông nghiệp nước ta đã đạt được thành tựu *khả toàn diện và to lớn*. nông nghiệp cùng với nông dân và nông thôn được Đảng ta thừa nhận: “có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở và lực lượng quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, đảm bảo an ninh, quốc phòng; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái của đất nước”¹⁴.

Những quan điểm có tính chỉ dẫn về xây dựng nông nghiệp ở Hà Tĩnh

Hà Tĩnh, vốn là một tỉnh thuần nông. Năm 1931, trong bài “Nghệ - Tĩnh đỏ”, Hồ Chí Minh đã nói đến: “Hà Tĩnh không có công nghiệp”¹⁵. Điều này khẳng định rằng, ngay từ rất sớm, Hồ Chí Minh đã rất quan tâm và hiểu biết sâu sắc về Hà Tĩnh nói chung, và đặc điểm nền kinh tế Hà Tĩnh nói riêng. Về sau, qua nhiều lần gửi điện, viết thư, đặc biệt là những lần gặp gỡ nói chuyện với cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân Hà Tĩnh, sự quan tâm của Người càng được thể hiện một cách toàn diện, sâu sắc hơn.

Với Hà Tĩnh, Người không chỉ mong muốn: “Hà Tĩnh phải làm sao cho tình hình nổi bật lên”¹⁶, mà Người còn chỉ ra con đường để Hà Tĩnh thực hiện được mong muốn đó, đó là: “khôi phục nông nghiệp, xây dựng công nghiệp làm cho nước nhà giàu mạnh, nhân dân no ấm”¹⁷.

Trong điều kiện là một tỉnh nông nghiệp, thì điều quan trọng hàng đầu đối với Hà Tĩnh, theo Hồ Chí Minh là ưu tiên phát triển nông nghiệp, từng bước công nghiệp hóa nông nghiệp nhằm trước hết “làm sao cho người nông dân, người công nhân ăn no, mặc ấm; làm cho nước càng ngày càng mạnh, dân càng ngày càng giàu”. Nhân dịp nói chuyện với đại biểu cán bộ, đảng viên tỉnh Hà Tĩnh, ngày 15-6-1957, Hồ Chí Minh nhắc nhở: “Phải chú ý tăng gia sản xuất. Các cô, các chú có khi chỉ vì công tác, vì điều kiện, vì trình độ một phần nên chưa nghiên cứu được về chủ nghĩa Mác - Lênin. Bác nói một điểm rất giản đơn “có thực mới vực được đạo” đó là duy vật, đó là gốc của chủ nghĩa Mác - Lênin”¹⁸. Người

căn dặn Hà Tĩnh phải quan tâm phát triển một nền nông nghiệp toàn diện: “chăm lo vụ mùa, vụ bát cho tốt”, nhưng “đồng thời phải chú ý hoa màu... phải cố gắng sản xuất mọi mặt. Về chăn nuôi phải cố gắng nhiều, càng nhiều càng tốt”¹⁹, phải chú ý trồng cây, gây rừng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt lưu ý Hà Tĩnh cần phải chú trọng việc đưa máy móc, áp dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp, vì: “Muốn có năng suất cao, nhất định phải có khoa học, kỹ thuật”²⁰. Muốn vậy, Hà Tĩnh cần phải quan tâm phát triển nông nghiệp theo hướng sản xuất hàng hóa, tạo ra nhiều nông sản bán cho Chính phủ để “đổi lấy các máy móc, nguyên liệu”²¹ vừa phục vụ nông nghiệp vừa phát triển công nghiệp nước nhà. Đây chính là con đường công nghiệp hóa nông nghiệp, nông thôn mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ ra cho Hà Tĩnh cách đây đã gần nửa thế kỷ, nhưng đến nay vẫn còn nguyên giá trị, nhất là khi Hà Tĩnh đang trong thời kỳ thực hiện đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa tỉnh nhà, xây dựng nông thôn mới.

Hồ Chí Minh cũng căn dặn Hà Tĩnh phải quan tâm đến việc *chống thiên tai, dịch họa*, mà Người gọi là “chống trời”, trong đó đặc biệt là công tác thủy lợi. Người nhấn mạnh: “Phải ra sức đắp đê chống lụt, chống hạn, phòng hạn cho kịp thời, nếu không thì mất mùa, nhân dân bị đói rét... Lụt thì lụt cả làng, lụt cả tỉnh, cán bộ đồng bào phải cố gắng đắp đê”²²; đồng thời Hà Tĩnh cũng phải chú trọng đến *cải tạo đất đai* để tăng hiệu quả năng suất cây trồng, “phải bỏ sức lao động, phải đổi mồ hôi đổi lấy năng suất cao”²³.

Điều kiện tiên quyết để nền nông nghiệp Hà Tĩnh phát triển, theo Hồ Chí Minh là cần *phải giữ vững và phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng*, đặc biệt chi bộ đảng ở nông thôn, Người yêu cầu: Đảng “phải một lòng một dạ phục vụ nhân dân”; cán bộ đảng viên phải là người tiên phong, gương mẫu tham gia vào các hợp tác xã nông nghiệp, phải đoàn kết chặt chẽ nội bộ và đoàn kết với nhân dân, tránh bệnh quan liêu, hình thức.

2. Vận dụng quan điểm Hồ Chí Minh vào xây dựng nông nghiệp toàn diện ở Hà Tĩnh hiện nay

Quan điểm Hồ Chí Minh về phát triển nông nghiệp góp phần định hướng, chỉ dẫn cho Đảng ta con đường đổi mới và phát triển kinh tế nông nghiệp

Kinh nghiệm thực tiễn phát triển của nền kinh tế Việt Nam trong những giai đoạn vừa qua đã chứng minh rằng: khi nào trong lãnh đạo, chỉ đạo, trong cách làm, chúng ta quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển nông nghiệp, nông thôn thì khi đó nền kinh tế nói chung, NN, nông thôn nói riêng phát triển ổn định; còn khi nào chúng ta xa rời tư tưởng của Người và áp dụng rập khuôn, giáo điều những mô hình khác thì nền kinh tế rơi vào trình trạng khó khăn, trì trệ, thậm chí thụt lùi. Khi nền kinh tế nước ta rơi vào khủng hoảng một cách toàn diện, chính những tư tưởng và cách làm kinh tế nông nghiệp của Hồ Chí Minh đã gợi mở, chỉ dẫn cho Đảng ta con đường đổi mới, sớm đưa đất nước thoát khỏi tình trạng khủng hoảng đó và tiếp tục lãnh đạo sự nghiệp cách mạng Việt Nam tiến lên theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Sau hơn 30 năm thực hiện đường lối đổi mới, trên lĩnh vực nông nghiệp, mặc dù còn những hạn chế, yếu kém, nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng, nông nghiệp nước ta đã đạt được thành tựu *khá toàn diện và to lớn*. nông nghiệp (cùng với nông dân và nông thôn) được Đảng ta thừa nhận: “có vị trí chiến lược trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, là cơ sở và lực lượng quan trọng để phát triển kinh tế - xã hội bền vững, giữ vững ổn định chính trị, đảm bảo an ninh, quốc phòng; giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa dân tộc và bảo vệ môi trường sinh thái của đất nước”²⁴.

Thấm nhuần quan điểm Hồ Chí Minh, nông nghiệp, nông thôn Hà Tĩnh không ngừng đổi mới, phát triển, đạt nhiều kết quả quan trọng

Thấm nhuần những lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong mỗi giai đoạn lịch sử cụ thể, Hà Tĩnh đều quan tâm đến phát triển nền nông nghiệp của tỉnh nhà. Đặc biệt sau hơn 30 năm tái lập, đổi mới và phát triển, nhất là từ năm 2008 đến nay, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng bộ và chính quyền các cấp; với sự nỗ lực phấn đấu của bà con nông dân; phát huy những lợi thế về điều kiện tự nhiên và xã hội; những tiềm năng, thế mạnh, nhất là con người Hà Tĩnh, nông nghiệp, nông thôn Hà Tĩnh phát triển khá toàn diện về cả quy mô, năng lực và trình độ sản xuất. Tái cơ cấu nông nghiệp và Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới đạt nhiều kết quả quan trọng, đời sống nông

dân từng bước được cải thiện và nâng cao, bộ mặt nông thôn nhiều địa khởi sắc: Tốc độ tăng trưởng bình quân của ngành nông nghiệp tính chung từ năm 1991 đến nay đạt trên 4%/năm; tổng giá trị sản xuất toàn ngành tăng 12 lần. Cơ cấu sản xuất chuyển đổi theo hướng tăng nhanh tỷ trọng cơ cấu chăn nuôi, từ 28,5% năm 2008 lên 53,0% năm 2020; tỷ trọng các sản phẩm chủ lực (cam, bưởi Phúc Trạch, rau, củ, quả, chè, lợn, bò, hươu, tôm nuôi, hải sản, gỗ nguyên liệu rừng thông) trong tổng giá trị sản xuất nông, lâm, thủy sản tăng từ 30,4 lên trên 46%; giảm tỷ trọng trồng trọt từ 69% năm 2008 xuống còn dưới 41,3% năm 2020; nhiều tiến bộ kỹ thuật, công nghệ mới và cơ giới hóa đã được cập nhật, ứng dụng, chuyển giao, đưa nhanh vào sản xuất, góp phần tăng năng suất, chất lượng, hiệu quả sản xuất. Từng bước hình thành vùng sản xuất nguyên liệu phục vụ công nghiệp chế biến; vùng sản xuất tập trung theo hướng sản xuất hàng hóa, mô hình cánh đồng lớn... Bước đầu hình thành một số chuỗi liên kết sản xuất, chế biến, tiêu thụ các sản phẩm nông nghiệp hàng hóa chủ lực²⁵.

Đời sống vật chất, tinh thần của người nông dân không ngừng được cải thiện, đến cuối năm 2022: thu nhập bình quân đầu người khu vực nông thôn đạt 34,3 triệu đồng/người/năm, tăng gấp 5,5 lần so năm 2008; không còn huyện nghèo (năm 2010 có 2 huyện); tỷ lệ hộ nghèo theo chuẩn nghèo đa chiều giảm còn 3,79% cận nghèo là 4,04%; tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt trên 70%. Triển khai thực hiện Đề án đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020, đã tổ chức đào tạo nghề cho 58.925 lao động nông nghiệp, nông thôn và 10.832 lao động bị ảnh hưởng bởi sự cố môi trường biển; tỷ lệ lao động có việc làm sau học nghề đạt từ 76 - 81%²⁶.

Đặc biệt, sau hơn 10 năm thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, Hà Tĩnh đã đạt được nhiều thành quả nổi bật, làm thay đổi căn bản nông nghiệp, nông thôn, góp phần quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh của tỉnh. Đến nay cuối năm 2022, toàn tỉnh đã có 177/181 xã đạt chuẩn nông thôn mới (chiếm 98%), có 50/181 xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, 07/191 xã nông thôn mới kiểu mẫu; 09/13 đơn vị cấp huyện đạt chuẩn/hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới; 02 huyện (Lộc Hà, Kỳ Anh) có

100% số xã đạt chuẩn nông thôn mới. Trong thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, xây dựng Khu dân cư nông thôn mới kiểu mẫu và vườn mẫu là sáng tạo của Hà Tĩnh. Đến nay, 100% số thôn triển khai phong trào xây dựng Khu dân cư nông thôn mới kiểu mẫu, trong đó 1.100 khu dân cư kiểu mẫu đạt chuẩn, trên 15.000 vườn mẫu đã triển khai thực hiện, trong đó có hơn 7.300 vườn mẫu đạt chuẩn. Hà Tĩnh được Trung ương chọn làm thí điểm xây dựng tỉnh đạt chuẩn nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025 theo Quyết định số 2114/QĐ-TTg, ngày 16-12-2020 của Thủ tướng Chính phủ, đến nay đã có 02 tiêu chí cấp tỉnh cơ bản đạt: Quy hoạch và An ninh trật tự xã hội.

Hà Tĩnh cũng là một trong 12 tỉnh chỉ đạo điểm của Trung ương về thực hiện Chương trình Mỗi xã một sản phẩm (OCOP), bước đầu đạt được một số kết quả quan trọng, góp phần gia tăng giá trị sản phẩm giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân nông thôn. Đến cuối năm 2022, toàn tỉnh có 249/300 sản phẩm, dịch vụ đạt chuẩn OCOP (đạt 83%), trong đó có 14 sản phẩm OCOP 4 sao (đạt 5,6%). Dự kiến đến năm 2025 có 300 sản phẩm đạt chuẩn OCOP, trong đó 60 sản phẩm đạt chuẩn 4 sao và 15 sản phẩm đạt chuẩn 5 sao²⁷.

Tiếp tục gọi mở các giải pháp để Hà Tĩnh khắc phục hạn chế, đưa nền kinh tế nông nghiệp phát triển; gắn với xây dựng thành công nông thôn mới

Bên cạnh những thành tựu đạt được, sản xuất nông nghiệp ở Hà Tĩnh trong những năm qua vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế. Những thành tựu đạt được trong nông nghiệp vẫn chưa tương xứng với tiềm năng, lợi thế của tỉnh; cơ cấu lại ngành nông nghiệp chậm, chưa thực sự gắn với phát triển kinh tế nông thôn, sản xuất quy mô nhỏ, liên kết thiếu bền vững; tăng trưởng thấp; chế biến, tiêu thụ nông sản gặp nhiều khó khăn; thu nhập và đời sống của người dân nông thôn chưa cao. Chưa áp dụng mạnh mẽ các tiến bộ khoa học, kỹ thuật vào sản xuất và đời sống; phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp ở nông thôn còn chậm, chưa hiệu quả. Dịch vụ, du lịch nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới chưa phát triển. Phong trào xây dựng nông thôn mới chưa đồng đều ở các địa phương...

Xem tiếp trang 57

quyền biển, đảo được đăng tải trên Tạp chí Sinh hoạt lý luận sẽ có ý nghĩa và giá trị rất lớn, *không chỉ ở khía cạnh khoa học mà còn ở khía cạnh chính trị - xã hội*: Góp phần nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân về vị trí chiến lược của biển, đảo Việt Nam, cũng như trách nhiệm bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia của toàn xã hội; cổ vũ tinh thần yêu nước, khơi gọi lòng tự hào dân tộc trong xây dựng và bảo vệ đất nước; nâng cao ý thức đấu tranh bảo vệ, giữ gìn chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc trong các tầng lớp nhân dân; tạo sự đồng tình, ủng hộ của bạn bè và dư luận quốc tế... Đây là một nhiệm vụ chính trị quan trọng không thể xem nhẹ của báo chí nói chung trong việc giữ vững an ninh, chủ quyền quốc gia trước bối cảnh thời đại mới.

Khi đã có sự định hình về chuyên mục, Tạp chí sẽ có nguồn cộng tác bài báo ổn định. Thực tế cho thấy, công tác nghiên cứu chuyên sâu để phục vụ thông tin, tuyên truyền về chủ quyền biển, đảo luôn được nhiều người quan tâm, đặc biệt là các nhà khoa học, các nhà quản lý... Tuy nhiên, không phải đơn vị báo chí nào cũng có thể đăng tải các bài viết thuộc lĩnh vực này, nhất là khi Đảng và Nhà nước thực hiện bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, chủ quyền biển, đảo bằng con đường hòa bình, phù hợp và tôn trọng luật pháp quốc tế... Do vậy, nếu xây dựng thành công chuyên mục *Thông tin, tuyên truyền về chủ quyền biển, đảo*, Tạp chí Sinh hoạt lý luận sẽ nhận được một nguồn bài cộng tác ổn định và thường xuyên của các nhà khoa học, và nhờ đó, sớm trở thành đầu mối quan trọng trong công tác thông tin, tuyên truyền về chủ quyền biển, đảo.

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH VỀ PHÁT TRIỂN...

Tiếp theo trang 20

Chính vì những hạn chế còn tồn tại trên đây, ưu tiên phát triển nông nghiệp đối với Hà Tĩnh vẫn là yêu cầu cấp bách cả về lý luận và thực tiễn, cả trước mắt và lâu dài. Giải pháp cho sự phát triển đó, tình Hà Tĩnh có thể tìm thấy trong tư tưởng Hồ Chí Minh về kinh tế nói chung, đặc biệt là những quan điểm về nông nghiệp của Người nói riêng.

Trước hết, các cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân trong tỉnh cần phải tiếp tục lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện đồng bộ, có hiệu quả các quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ và các giải pháp chủ yếu về nông nghiệp, nông dân, nông thôn giai đoạn mới, nhất là thực hiện Đề án *Thí điểm xây dựng tỉnh đạt chuẩn nông thôn mới, giai đoạn 2021 - 2025*. Đồng thời, vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trên cơ sở thực tế của tỉnh, trong thời gian tiếp theo cần đẩy mạnh việc tổ chức học tập, phổ biến, quán triệt tư tưởng của Người, nhất là những quan điểm của Người đối với nông nghiệp, nông thôn Hà Tĩnh một cách sâu rộng trong toàn Đảng bộ, các cấp chính quyền, các ban, ngành và toàn thể cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân. Tổng kết thực tiễn, phát huy tiềm năng, thế mạnh, khắc phục những tồn tại yếu kém, tiếp tục đưa ra và thực hiện tốt những giải pháp mới nhằm tạo ra sức mạnh tổng hợp, tạo ra bước

đột phá về phát triển nông nghiệp, nông thôn theo hướng bền vững, thông minh, góp phần to lớn làm cho kinh tế Hà Tĩnh chuyển dịch mạnh mẽ theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong cuộc Cách mạng Công nghiệp lần thứ tư.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 22. Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb CTQG - ST, H, 2011, t. 4, tr. 175; tr. 262; tr. 134; t. 14, tr. 743; t. 13, tr. 375; t. 14, tr. 493; t. 13, tr. 199; t. 13, tr. 214; t. 12, tr. 161; t. 12, tr. 420; t. 3, tr. 79; t. 10, tr. 504; t. 9, tr. 510; t. 14, tr. 744; t. 10, tr. 626; tr. 626.

14, 24. Ban Chấp hành Trung ương Đảng: *Nghị quyết số 26-NQ/TW, ngày 5-8-2008 Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa X về nông nghiệp, nông dân, nông thôn*.

16, 20, 23. Ban Chấp hành Đảng bộ Đảng Cộng sản Việt Nam tỉnh Hà Tĩnh: *Bác Hồ với Hà Tĩnh*, Nxb CTQG, H, 1995, tr. 91, tr. 87, tr. 88.

25, 26. Tỉnh ủy Hà Tĩnh - Ban Tuyên giáo: *Hà Tĩnh 30 năm đổi mới và phát triển (1991 - 2021)*, Hà Tĩnh, tháng 9 - 2021, tr. 40, tr. 111.

27. Ủy Ban nhân dân tỉnh Hà Tĩnh: Ban Chỉ đạo các chương trình mục tiêu quốc gia và xây dựng đô thị văn minh: *Báo cáo đánh giá giữa kỳ thực hiện Đề án Thí điểm xây dựng tỉnh đạt chuẩn nông thôn mới*, Hà Tĩnh, ngày 05-04-2023.